
Böcker om arkeologi och historia donerade av Siri Hagback

Listan är sammanställd av Kerstin Nordman och Siri Hagback.

1. STUDIA ARCAEOLOGICA OSTROBOTNIENSIA 1985

Organ för Österbottniska fornforskningssällskapet

Artiklar och fyndrapporter: Johannes Weegar, Jacob Tegengren, Ralf Norrman, Rainer Sandström, Esko Pursiainen.

2. STUDIA ARCAEOLOGICA OSTROBOTNIENSIA 1986

Organ för Österbottniska fornforskningssällskapet

Artiklar och fyndrapporter: Evert Salberger, Ralf Norrman, Jacob Tegengren, Johannes Weegar, Ella Kivikoski, István Kiszely, R. Bäckman & E. Laakso, Erkki Salminen, Esko Pursiainen och Ralf Norrman.

3. STUDIA ARCAEOLOGICA OSTROBOTNIENSIA 1987

Organ för Österbottniska fornforskningssällskapet. r.f.

Artiklar och fyndrapporter: Evert Baudou, Ulf Segerström & Jan-Erik Wallin, Evert Salberger & Helmer Gustavsson, Ralf Norrman, Lars Liedgren, Johannes Weegar, Mikko Paloniemi, Aarne Kopisto, Heimer Dahlskog, Evert Salberger, Jacob Tegengren.

4. STUDIA ARCAEOLOGICA OSTROBOTNIENSIA 1988

Organ för Österbottniska fornforskningssällskapet r.f.

Artiklar och fyndrapporter: Evert Baudou, Roger Engelmark, Ulf Segerström & Jan-Erik Wallin, Lars Liedgren, Hannu Kotivuori, Jacob Tegengren, Evert Salberger, Esko Luoma, Ralf Norrman, Johannes Weegar.

5. STUDIA ARCAEOLOGICA OSTROBOTNIENSIA 1989/1990

Organ för Österbottniska fornforskningssällskapet r.f.

Artiklar och fyndrapporter: Ralf Norrman, Tuukka Talvio, Evert Salberger, Emil Kaustinen, Rabbe Sjöberg, Johannes Weegar, Birgitta Rock Hansen, Henry Nygård, Berit Björklund, Erik Andtfolk, Nils Bonde.

6. STUDIA ARCAEOLOGICA OSTROBOTNIENSIA 1991–92

Organ för Österbottniska fornforskningssällskapet r.f.

Alfred Hackmans artikel "Brandgravfältet på Pukkila i Storkyro". Översatt av Ralf Norrman. Med efterskrift av professor Evert Baudou.

Våren 1920 gjordes järnåldersfynd av stort intresse på Pukkila hemman i Storkyro. Bland lämningarna finns till exempel en rikt utrustad båtgrav från 700-talet, som anknyter till fynden från Vendel och Valsgårde i Uppland.

7. STUDIA ARCAEOLOGICA OSTROBOTNIENSIA 1993–1997

Organ för Österbottniska fornforskningssällskapet r.f.

Artiklar och fyndrapporter: Ralf Norrman, Evert Baudou, Karin Viklund, Evert Salberger, Erik Andtfolk, Pentti Rislä, Erik Norberg, Berit Andersson, Henry Nygård, Birgitta Rock Hansen, Arne Europaeus, J. Ailio, Johan Granlund och Carina Holm.

8. STUDIA ARCAEOLOGICA OSTROBOTNIENSIA 2008

Organ för Österbottniska fornforskningssällskapet r.f.

Till Ralf Norrmans minne Förord/ Ralf Norrman in memoriam/ Stensättningar var bostäder/ Den sedentära bebyggelsens ekologi under yngre bronsålder och äldre järnålder i Österbottens kustland/ Pärlor från Vörå/Nedervetil/ Honkabackharju jättekyrka i Kronoby/ Osteologisk analys av ett bränt benmaterial från Hudholmen, Malax/ Nytt ljus över Korsholms vallar/ De första rösbbyggarna i norra Österbotten/ Om uppkomsten av Kronoby/ Höisal-ristningen/ Runorden från Hitis i Åboland/ Hablingo-hällen G 60/ Kulturmiljö i skolan – arkeologi på skolschema.

SKRIFTSERIE UTGIVEN AV STATENS HISTORISKA MUSEUM (Sverige):

9. Sten- och bronsålderns ABC. Borås. 1991.

10. Vikingatidens ABC. Borås. 1985.

11. Medeltidens ABC. Borås. 2001.

12. Gutar och vikingar. Stockholm. 1983.

13. **O forna tiders kvinnor.** Helsingborg. 1975.
14. **Trakerna.** Göteborg. 1880.
15. **Midvinterblot.** Borås. 1983.
16. **Lag och rätt i det medeltida Sverige.** Stockholm. 1960.
17. **Göternas gudar i Fogelbergs gestaltning.** Stockholm. 1961.
18. **Vendeltid.** Borås. 1980.
19. **Skyterna.**
20. **Brottstycken.** Borås. 1982.

STATENS HISTORISKA MUSEUM, MUSEIARKEOLOGI 2.

21. **Lundström, Inga: Enkät om arkeologisk slagg i svenska museer.** Tierp. 1988.

-
22. **Aarne Äyräpää Tutkija Opettaja Kansalainen 1980-luvun näkökulmia.** Helsingfors. 1989.

I boken ingår sju föredrag som hölls vid ett seminarium till minnet av Äyräpääs födelse den 21 oktober 1887. Aarne Äyräpää (tidigare Europæus) var arkeolog, tjänsteman vid Nationalmuseet och professor i arkeologi vid Helsingfors universitet. Han var sin tids främsta kännare av Finlands stenålder och uppmärksammade också den ryska stenåldern. Han upprättade en kronologi över den kamkeramiska kulturen.

23. **Andersson, J.G.: Hur vi erövrade världen I.** Stockholm. 1953.

Boken berättar bland annat om "nordmannafärderna" till Island, Grönland och Vinland, om kampen om Nordpolen, om Grönland och nordvästpassagen, om spanjorernas och portugisernas upptäcktsfärder och erövringståg, om de första vita i Nordamerika och om indianerna och inkräktarna.

24. **Andersson, J.G.: Hur vi erövrade världen II.** Stockholm. 1953.

Bland annat om Livingstone, Afrikas hjärta och slavhandeln, om Stanley, Nilens källor och Kongo, om holländarnas och engelsmännens erövring av Sydafrika, om Indiens frihetskamp, om Marco Polo och om Asienforskaren Svens Hedin.

25. **Archeology. Israel.** 1974.

26. Arkeologi i Mittnorden. Ett symposium kring nya arkeologiska forskningsrön. Vasa. 1997.

(ACTA ANTIQUA OSTROBOTNIENSIA, Studier i Österbottens förhistoria, nr 4)

I denna bok framlägger tolv nordiska arkeologer och paleoekologer aktuella forskningsresultat om förhistorien i Mittnorden. Artiklarna bygger på föredrag som hölls vid ett arkeologiskt symposium i Härnösand den 9–10 september 1995. Symposiet arrangerades av Mittnordenkommittén i samarbete med Länsmuseum i Västernorrland. Professor Evert Baudou var ordförande för symposiet.

27. Arkeologi i norr 1. Stockholm. 1988.

Handlar bland annat om Gustaf Hallströms forskningsplan från 1941 för Norrlands forntid, om boplats och hällristningar i Norrfors och om järnålderns och medeltidens säljägare i övre Norrlands kustland.

28. Arkeologi i norr 2. Stockholm. 1989.

Artiklar om forntidens andliga och materiella liv, om analys av lerklining från ett järnåldershus i Hälsingland och om en eventuell jordbrukskris i Norrland i slutet av den äldre järnåldern, med mera.

29. Arkeologi i norr 3. Umeå. 1992.

Om hällristningstraditioner och om kokgropar i Norrbottens kustland, med mera.

30. Arkeologi i norr 4/5. Umeå. 1993.

Artiklar om bland annat maritima forn lämningar i den bottniska skärgården, om ortnamn och arkeologi och om fynd från stridsyxekulturens boplats vid Kallbäcken i Västerbotten.

31. Arkeologi i norr 6/7. Umeå. 1996.

Nio artiklar bland annat om en kustboplats från äldre bronsålder – Sävar, om historisk och förhistorisk kvartsbrytning i Norrland och om forskningslinjer i tidig samisk förhistoria.

32. Arkeologi i norr 15. Umeå. 2016.

Boken omfattar sex artiklar som behandlar fynd från stenåldern, bronsåldern, järnåldern och medeltiden, till exempel de nyligen upptäckta hällmålningarna i Arjeplogsfjällen.

33. Arkeologi i norr 16. Umeå. 2017.

Bland annat om boplatsgropar i klapper på Öberget i Nederluleå, om maritima motiv i bergkonst från stenåldern i Norge och om äldre gravskick vid Norrlands kust.

34. Arkeologi i Sverige 1982–1983. Raä (Riksantikvarieämbetet) rapport 1985:5.

Stockholm. 1985.

Uppsatser av arton skribenter om principer för att registrera stenåldersboplatser i Västergötland, om nyregistrering av hållbilder i Bohuslän, om ryssugnar i Stockholms skärgård samt om nya uppgifter om medeltidsarkeologin, med mera.

35. Arkeologi i Sverige 1984. Raä rapport 1986:2. Stockholm. 1986.

Uppsatser av fjorton skribenter om inventering av stenåldersboplatser i åkermark, om revideringsinventeringar samt om Rösaringkomplexet, med mera.

36. Arkeologi i Sverige 1985. Raä rapport 1987:1. Stockholm. 1987.

Uppsatser av tjugo skribenter om arkeologi på Gotland, om lämningar efter lågteknisk järnframställning samt om fornminnesinventeringar i Norrbotten samt i Lapplandsdelen av Västerbottens län, med mera.

37. Arkeologisk ordbok I – M. Sammanställning Olof Möller, teckningar Anders Hansson. Gamleby. 1985.

38. Arkiv i Norrland. Härnösand. 1976.

39. Arkiv i Norrland 2. Härnösand. 1979.

40. Arkiv i Norrland 3. Örnsköldsvik. 1982.

De tre skrifterna beskriver olika arkiv och listar vad arkiven innehåller.

41. Asar och Arosbor. Om forntidens Västerås. Västerås. 1990.

Boken tar avstamp hos jägare och samlare för 7 000 år sedan och går sedan vidare via uppodlare och herdar till bronsålder, järnålder och ättensamhälle. Vidare behandlar den allt från offer till gudarna och asatro till handel med romarna och vikingafärder.

42. Backman, Lars-Otto: Penningsystem. Vasa. 1991.

Historisk återblick på olika penningssystem som funnits med tyngdpunkten lagd på vårt land.

43. Backman, Lars-Otto: Något om gamla skatter. Vasa. 1993.

Om beskattningen från järnåldern till år 1775.

44. Baudou, Evert: Finns stridsyxekultur i Norrland? Särtryck ur boken Stridsyxekultur i Sydsandinavien. Lund. 1988.

45. Baudou, Evert: Gustaf Hallström – arkeolog i världskrigens epok. Borås. 1997.

Arkeologen Gustaf Hallström verkade i en tid då Sveriges forntid till stora delar ännu var okänd, i synnerhet gäller detta Norrland. Han gjorde omfattande arkeologiska och etnografiska fältundersökningar i Nordskandinavien och på Kolahalvön. Han var en av de första som konsekvent använde kamera i fält. Han var samhällsengagerad och tjänstgjorde som Sveriges Röda Kors-delegat i Sibirien under första världskriget, han var en av organisatörerna av Svenska Brigaden i Finland 1918, han verkade för Finland under vinterkriget och genomförde uppdrag för den svenska underrättelsetjänsten mot den tyska krigsmakten.

46. Baudou, Evert: Norrlands forntid – ett historiskt perspektiv. Italien. 1992.

Boken ger i lättläst form ett historiskt perspektiv på de förhistoriska samhällenas utveckling i Norrland.

47. Baudou, Evert, Selinge, Klas-Göran: Västernorrlands Förhistoria. Motala. 1977.

Behandlar dels den förhistoriska fångstkulturen, dels järnålderns bondekultur i Västernorrland.

48. Baudou, Evert, Engelmark, Roger, Liedgren, Lars, Segerström, Ulf, Wallin, Jan-Erik: Järnåldersbygd i Österbotten. Vasa. 1991.
(ACTA ANTIQUA OSTROBOTNIENSIA, Studier i Österbottens förhistoria, nr 2)

En ekologisk-arkeologisk studie av bosättningskontinuitet och resursutnyttjande.

49. Bebyggelsehistorisk tidskrift. Samer och germaner i det förhistoriska Norrland. Umeå. 1988.

Ett tema vid sidan av samer och germaner är språkgrupper i forntidens Norrland samt i Mellannorrland under äldre järnålder.

50. Bengtsson, Frans G.: Röde Orm. Finland. 1997.

Äventyrsberättelse i två delar. Första delen, Sjöfarare i västerled, utkom 1941 och andra delen, Hemma och i österled, utkom 1945. Berättelsen, som är skriven med en stor portion humor, utspelar sig under vikingatiden och skildrar Orm Tostessons äventyr.

51. Björklund, Berit, Granholm, Helge, Hagback, Siri, Söderholm, Kent: Husbönder och bomärken. Vasa. 2014.

Troligen användes bomärken i Malax redan på 1500-talet eller kanske ännu tidigare. Bönderna skar in sina bomärken under bottnen på mått, byttor, såar och kärnor. Boken berättar om husbönder i Övermalax, Yttermalax och Wargö (Bergö) från 1548 till 1736 och om bomärken på samma orter samt i Norra Pörtom främst under 1700- och 1800-talen.

52. Blink, Carl: Sten Sture d.ä. och hans samtida. Roman i två delar. II Finlands ros. Stockholm. 1908.

Carl Blink var pseudonym för författaren Louise Stjernström, på sin tid en utmärkt historisk berättare.

53. Bondens år. Vasa. 1985.

Aktiv Närkulturs beskrivning av arbetet på bondgårdar i Malaxtrakten 1900–1950.

54. Borg, Saga: Völvans dotter. Avesta. 2002.

Första fristående delen i bokserien Jarastavens vandring. Böckerna utspelas i svensk folkvandringstid. Völvän var både medicinkvinna och gudarnas språkrör.

55. Botnia -75. Kaskö. 1974–1975.

Årsskrift utgiven av Stiftelsen Kilens Hembygdsgrupp i samråd med Svenska Österbottens hembygds- och museiförbund. Artiklar om bland annat Närpes kyrka, Ulrika Eleonora kyrka, restaureringen av Kuddnäs, fornminnesåret 1974 i Svenska Österbotten och gamla personnamn i Sydösterbotten.

56. Bottnisk kontakt X. Vasa. 2001.

Anföranden vid en maritimhistorisk konferens i Vasa 2000. Två teman som avhandlades var tjära och beck.

57. Bågenholm, Gösta: Etnicitet som problem i arkeologisk forskning. Umeå. 1996.

58. Bulwer, Edward: Pompeijis sista dagar. Del I. Uddevalla 1951.

59. Bulwer, Edward: Pompeijis sista dagar. Del II. Uddevalla 1951.

Edward Bulwer (1803–1873) utgav sitt verk om Pompeiji, den döda staden som väckts till liv, år 1834. Det är den första moderna romanen med handlingen förlagd till antiken. Den har påverkat många efterföljande författare.

60. Burenhult, Göran: Arkeologi i Sverige 1. Ungern.1982.

Om fångstfolk och herdar, den äldre stenåldern - jägarstenåldern 10000–4200 f.Kr., den yngre stenåldern – bondestenåldern 4200–2300 f.Kr.

61. Burenhult, Göran: Arkeologi i Sverige 2. Ungern.1983.

Om bönder och bronsjutare, kopparstenåldern 2300–1800 f.Kr., den äldre bronsåldern 1800–1100 f.Kr., den yngre bronsåldern 1100–500 f.Kr.

62. Burenhult, Göran: Arkeologi i Sverige 3. Ungern. 1984.

Om Europa och Norden 500 f.Kr. –1050 e.Kr.

63. Burrows, Millar: Nya upptäckter om Dödahavsrollarna. Falun. 1959.

Efter att Dödahavsrollarna upptäcktes 1947 publicerades många böcker om de sensationella fynden. Då Millar Burrows gav ut sin första bok om dem 1955 var flera grottor oupptäckta eller ofullständigt utforskade och kopparrullarna var ett mysterium. Hans andra bok i ämnet innehåller uppgifter om nytt material och nya forskningsresultat.

64. Bæksted, Anders: Nordiska gudar och hjältar. Oslo/Gjøvik. 1988.

Återger de viktigaste myterna och sägnerna i nordisk mytologi med utförliga kommentarer och utblickar.

65. Champion, Timothy m.fl.: Prehistoric Europé. East Kilbride. 1992.

Om viktiga arkeologiska data från det förhistoriska Europa samt diskussioner om de samhällen som dessa data representerar.

66. Clayhills, Harriet, Lundholm, Iréne, Melanton, Lotta: Kvinnfolksgöra. Örebro. 1980.

Om kvinnors arbete och liv i Norden under 10 000 år.

67. Cooper, J.C.: Symboler En uppslagsbok. Helsingborg. 1984.

Vad symboliserar en duva, ett äpple, en flod, en spegel? I boken beskrivs symboler från alla kontinenter och alla tider.

68. Daniel, A.B.: Inka. I pumans skugga. Viborg. 2002.

Den första av tre romaner om Inka. Då handlingen inleds är året 1526.

69. De Lait, Sigfried J.: Arkeologins metoder och problem. Stockholm. 1958.

70. Den svenska historien I. Från stenålder till vikingatid. Spanien. 1993.

Första delen av ett bokverk som gavs ut i originalupplaga 1966–1968.

Ett femtontal historiker och andra vetenskapsmän medverkar.

71. Eddans gudasånger tolkade och kommenterade av Åke Ohlmarks. Uppsala. 1948.

Gudasångerna diktades cirka år 800–1000 och speglar livsåskådning, visdom och myt under hedendomens sista tid i Norden.

72. Edgren, Bengt, Weigarth, Katharina: Livestock at Eketorp. Kalmar. 1988.

Om fort, boskap och landskap i Eketorp på södra Öland från 300-talet och framåt.

**73. Edgren, Bengt, Herschend, Frands: Nya gamla hus
Rekonstruktionsarbetena i Eketorps borg 1978.** Stockholm. 1979.

Eketorps borg är en numera helt utgrävd fornborg från järnåldern på södra Öland. Boken beskriver hur ett bostadshus och ett förrådshus rekonstruerats och en del av ringmuren samt husmurar till två husgrunder byggts upp.

74. Ekholm Hugo J.: Vidhemsprästens och Johannitermunkens anteckningar i Codex Holmiensis B 59. Helsingfors. 1915.

Doktorsavhandling.

75. Ekonomi och näringsformer i nordisk bronsålder. Umeå. 1993.

Femton uppsatser som synliggör den stora variationen på det ekologisk-ekonomiska och politisk-sociala planet mellan Nord- och Sydsandinavien och mellan kust- och inland.

.

76. en lång historia ... Robertsfors. 2005.

Festskrift till Evert Baudou, arkeolog och professor emeritus, på hans 80-årsdag. 32 skribenter medverkar. Essäerna spänner över ett arkeologiskt och historisk brett fält med tonvikt på den norrländska regionen.

77. En väg med historia. Fortidens östgötar i nytt ljus. Stockholm. 1992.

Historien om en bygd under 7 000 år, speglad i de arkeologiska utgrävningar som Riksantikvarieämbetet utförde vid bygget av E4:an utanför Norrköping. Utgrävningarna visade att Östergötland varit ett maktcentrum med internationella kontakter. Nio arkeologer medverkar.

78. Fasta fornminnen i Korsnäs. Vasa. 1986.

Bok sammanställd av deltagarna i en arkeologikurs vid Malax-Korsnäs medborgarinstitut. Berättar bland annat om utgrävningarna på Trofastbacken och Orrmoan, som troligen fungerat som stödjepunkter för sälfångstfärder. På Trofastbacken fanns en väggrund, en härd, keramikskärvor, stenverktyg, kvartsavslag, brända ben och ett röse. På Orrmoan undersöktes sex hyddbottnar och en härd.

79. Fornnordiskt lexikon. Södertälje. 1983.

Uppslagsverk med över 1 700 uppslagsord sammanställt av Åke Ohlmarks.

80. Fortida folk. Verona. 1989.

Beskriver våra tidigaste förfäder - från det tidigaste grottfolket till järnåldersfamiljen.

81. Fridegård, Jan: Trägudars land. Östtyskland. 1974.

Trägudars land är den första delen i Jan Fridegård's trilogi om vikingatidens Sverige. När hövdingen ger order om att trälparet Holmes och Ausis nyfödda barn ska sättas ut i skogen flyr de från sin boplats vid Mälaren och får en fristad i Birka, som präglas av brytningstiden mellan hednisk tro och kristendom. Romanen är en hjältesaga med ett politiskt budskap. Bokens originalutgåva utkom 1940.

82. Fridegård, Jan: Offerrök. Ungern. 1985.

Den sista fristående delen i trilogin om trälparet Holme och Ausi. Originalutgåvan utkom 1949.

83. Från havsbotten till bysamhälle. Red. Kurt A. West. Vasa. 2001.

En grupp hembygdsforskare i Toby med omnejd skriver om uppkomsten och utvecklingen av Toby by. Teman är bland annat inflyttning, befolkningsutveckling, fiske och sälfångst, vägar, Toby stenbro, hästkraft, vindkraft och ångkraft.

84. Från romartid till vikingatid. Red. Karin Viklund och Kurt Gullberg. Vasa. 2002.

(ACTA ANTIQUA OSTROBOTNIENSIA, Studier i Österbottens förhistoria, nr 5)

Järnåldersboplatsen på Pörnnullbacken i Vörå presenteras i denna bok, där elva arkeologer från Finland och Sverige redogör för resultaten av ett brett upplagt forskningsprojekt. I den vetenskapliga studien, som har tyngdpunkt på miljöarkeologi, behandlas ämnesområden som bosättningskontinuitet, samhällsstruktur, nordiska och kontinentala kontaktnät, gravskick och gravgåvor. Projektets resultat bekräftar och kompletterar tidigare forskning i fråga om bosättningskontinuitet, huskonstruktioner, ekonomins karaktär samt handel och hantverk under sen järnålder. Utgrävningarna på Pörnnullbacken är troligen den största boplatsutgrävning gällande järnåldern i Finland. Därtill har material och fynd från boplatsen och det intilliggande gravfältet analyserats i en omfattning som troligen saknar motstycke i Finland och hela det mittnordiska området.

85. Egil Skallgrimssons saga, Gunnlaug Ormstungas saga. Viborg. 1989.

Isländska sagor.

86. Gotländskt arkiv 1981.

87. Gotländskt arkiv 1983.

88. Grimberg, Carl: Svenska folkets underbara öden Forntiden och medeltiden. Stockholm.1923.

89. Grollenberg, Luc. H.: Bildatlas till Bibeln. Stockholm. 1961.

90. Guillou, Jan: Vägen till Jerusalem. Danmark. 1999.

År 1150 föds Arn Magnusson på Arnäs gård vid Vänerns strand. Han växer upp i ett munkkloster och får där en framstående andlig och världslig bildning. Då han som sjuttonåring lämnar klostret dras han in i intrigerna mellan rivaliserande tronpretendenter i ett av maktstrider sönderslitet Sverige.

91. Guillou, Jan: Tempelriddaren. Danmark. 2000.

Nådens år 1177 sker ett under som det länge talas om. Tempelriddaren Arn de Gothia frälser Saladin, mannen som svurit att befria Jerusalem från de kristna ockupanterna, ur dödens käftar. Så inleds Tempelriddaren, andra delen i Guillous trilogi om korstågstiden.

92. Guillou, Jan: Riket vid vägens slut. Smedjebacken. 2000.

Året är 1192 när Arn Magnusson efter tjugo år som tempelriddare återvänder till Västra Götaland. Han är en av många förlorare i det Heliga Landet. Med sig hem för han dock kunskap och invandrare som blir förutsättningen för en helt ny tid i hela Europa och i det nya konungariket Sverige.

93. Guillou, Jan: Arvet efter Arn. Falun. 2001.

Med järnvilja fostrade Ingrid Ylva sina söner i en skoningslös tid där den starkes rätt var den enda lag som gällde. En av dem, som blev känd för eftervärlden som Birger jarl, segrade i maktkampen. De lagar om hemfrid, kyrkofrid och kvinnofrid han stiftade blev rikets norm för 600 år framåt.

94. Gullberg, Kurt: Ny kunskap om järnåldern i Österbotten. Särtryck ur

Broar till framtiden - Debattbok tillägnad Ole Norrback. Vasa. 2001.

95. Gustafsson, John-Eric: Praktisk fornvård I, Hägnader och stängsel i kulturlandskapet. Göteborg. 2002.

96. Gårdar, borgar och hamnar i det äldsta Hälsingland. Red: Gösta Skoglund. Umeå 1981.

97. Hagerman, Maja: Försvunnen värld. Om den största arkeologiska utgrävningen någonsin i Sverige. Västerås. 2011.

Maja Hagerman har dokumenterat den stora arkeologiska utgrävning som gjordes i samband med att E4:an mellan Uppsala och Tierp fick en ny sträckning. Vid utgrävningen upptäcktes resterna av många små byar - var och en med egen särprägel, hantverksplatser, festplatser och gårdar.

98. Harrison, Dick: Jarlens sekel. Viborg. 2003.

Den första stora populärvetenskapliga boken om Sverige på 1200-talet.

99. Harrison, Dick: Stora döden. Juva. 2002.

Krönika som tar oss med på en färd i digerdödens spår 1347–1352: Hur påverkades samhället av pesten? Fanns det en koppling till senmedeltidens bondeuppror? Varför utsågs just judar till syndabockar? Hur förändrades arkitektur, konst och litteratur? Vilka mediciner föreskrev de lärda och vilka botemedel använde vanligt folk?

100. Helling, Stig: Från Mjöd till Martini. Göteborg. 1987.

Alkoholens historia i Sverige: om rusets psykologi, om mjödet under vikingatiden och om alkoholpolitiken, bland annat.

101. Helskog, Knut: Helleristningene i Alta Spor etter ritualer og dagligliv i Finnmarks forhistorie. Alta. 1988.

Boken handlar om hällristningarna i Alta, ett av Norges kulturarv på Unescos världsarvslista. De är mellan 6 200 och 2 500 år gamla symboler som använts vid olika ritualer och ceremonier.

102. Henrikson, Alf: Antikens historier. Stockholm. 1985.

Alf Henriksson återberättar antikens historier – från de österländska sagorna, genom Hellas och Rom fram till medeltidens början. Originalutgåvan utkom 1958.

103. Henrikson, Alf: Isländsk historia. Trondheim. 1990.

104. Henrikson, Alf: Svensk historia I. Stockholm 1982.

Boken tar avstamp i antiken och slutar med tåget över Bält och freden i Roskilde 1658. Alf Henriksson avlivar många myter men berättar också fascinerande historier. Han refererar både nutida kritiska forskare och forna tiders hävdatecknare och gör på så sätt en översikt över historieskrivningen genom tiderna.

105. Henrikson, Alf: Svensk historia II. Stockholm. 1982.

Bokens textdel börjar med Storsverige på 1600-talet och slutar med arbetarrörelsen samt ett kapitel om historieskrivarna. Efter det följer ett avsnitt med foton, främst av målningar, samt en modejournal där Björn Berg illustrerat klämodet under olika epoker.

106. Hildebrandt, Johanne: Freja. Sagan om Valhalla. Smedjebacken. 2005.

Roman med handlingen förlagd 2 700 år tillbaka i tiden, till bronsåldern: Kriget närmar sig Vanaheim. Gårdar bränns och plundras av asar som trängt in i landet österifrån. Prästinnan Freja reser till fienden i ett sista försök att mäkla fred. Författaren använder sig av fornnordiska myter när hon berättar om människorna som blev gudar och gudinnor: Freja, Tor, Oden, Loke, med flera.

107. Hildebrandt, Johanne: Idun. Sagan om Valhalla. Juva. 2003.

Den fristående andra delen i Hildebrandts romantrilogi om bronsåldern. Svartsoten drar som en löpeld över världen. Tor är maktlös när asarna börjar dö. Den enda som kan bryta förbannelsen är Freja. Tillsammans kan de rädda sitt folk från undergång, men hon vägrar.

108. Hildebrandt, Johanne: Saga från Valhalla. Juva. 2005.

Den fristående tredje delen i Hildebrandts trilogi: Stormar och snöoväder rasar över världen. Människorna hotas av missväxt och svält. Med alla medel försöker Freja rädda sitt folk, men en oförsonlig fiende nalkas. Snart står Freja inför sitt livs svåraste val, Valhallas undergång eller att offra det dyrbaraste hon äger – Saga.

109. Historisk Tidskrift för Finland. 3/1994. Ekenäs. 1994.

Artiklar bland annat om medeltidens renässans, om stenkyrkorna i Åbos stift och om den svenska statsbildningen under tidig medeltid och den östra rikshalvan.

110. Hjelt, Arthur: Konung Hammurabis lagar och Israels thora. Helsingfors. 1903.

111. Holmblad, Peter: Coastal Communities on the Move House and Polity Interaction in Southern Ostrobothnia 1500 BC-AD 1. Umeå. 2010.

Doktorsavhandling om bosättning inom före detta Vasa läns område, särskilt södra Österbotten, under tidig metallålder, 1500 f.Kr.–1.

112. Holmblad, Peter (text), Herrgård, Mikael (foton): Fornminnen i Österbotten. Från neandertalare till sockenbor. Vasa. 2005.

(ACTA ANTIQUA OSTROBOTNIENSIA, Studier i Österbottens förhistoria, nr 6)

En ökad arkeologisk aktivitet har under de senaste decennierna i väsentlig grad ökat kunskapen om forntidsmiljöerna i Österbotten. Ett rikt fyndmaterial kompletterar bilden. Denna bok utgör ett led i strävan att bevara de många forntidsmiljöer som ännu är helt eller nästan helt intakta.

113. Holmblad, Peter (text), Herrgård, Mikael (foton): Luolamiehistä talonpojiksi. Vasa. 2013.

”Från grottmän till bönder”, den finska översättningen av Fornminnen i Österbotten. Boken presenterar fornlämningar och fyndmaterial samt beskriver kulturmiljöer som har forntida drag.

114. Holmqvist, Wilhelm: Vår tidiga konst. Örebro. 1977.

Behandlar det första årtusendets konst i Norden, det vill säga de nordiska djurstilarna, deras bakgrund, uppkomst och utveckling samt innebörd som konstnärligt fenomen. Vad är nordisk egenart och vad är keltisk och anglosaxisk inspiration, är en av huvudfrågorna.

115. Holmqvist, Wilhelm: Vikingar på Helgö och Birka. Stockholm. 1979.

Författaren redogör för arkeologiska fynd som vittnar om den fredlige, samhällsbyggande vikingens liv på hemmaplan. Helgö var ett industrisamhälle med en högtstående kultur och en utbredd handel, där de första elementen i en svensk statsbyggnad växte upp. Birka fullföljde traditionerna från Helgö, bland annat genom att fungera som mellanstation för den västerländska handeln med Orienten.

116. Hummelstedt, Eskil: Jöns Buddes härkomst. Om österbottnisk dialekt från 1400-talet. Vasa. 2004.

Österbottningen och Nådendalsbirgittinen Jöns Budde levde 1435–1495. Eskil Hummelstedt (1906–1986), professor i svenska vid Åbo Akademi, skrev manuskriptet om Buddes språk och dialekt på 1950-talet, men det publicerades först efter

författarens död. Boken är utgiven och kommenterad av Christer Laurén och Kristina Nikula.

117. Ingelman-Sundberg, Catharina: Vikingaguld. Avesta. 2001.

Den tredje delen i en romanserie om vikingatiden.

118. Jensen, Jørgen: The Prehistory of Denmark. Cambridge. 1992.

Sammanfattar den nutida arkeologiska forskningen i Danmark. Presenterar såväl landets förhistoria som den danska arkeologins problem, teorier och litteratur.

119. Järnåldern i Mittnorden. Ett symposium kring nya arkeologiska och ekologiska forskningsrön. Vasa. 1994.

(ACTA ANTIQUA OSTROBOTNIENSIA, Studier i Österbottens förhistoria, nr 3)

I denna bok framlägger femton nordiska forskare aktuella resultat om järnåldern och medeltiden i Mittnorden. Artiklarna bygger på föredrag som hölls vid ett tvärvetenskapligt symposium i Vasa. Symposiet arrangerades av Mittnordenkommittén med professor Evert Baudou som ordförande.

120. Kalevala. Uddevalla. 1980.

Pocketupplaga av det finska folkeposet, som nedtecknades av Elias Lönnrot och utgavs första gången 1835.

121. Kalevala koru. "Vem bär Kalevala". Helsingfors. 1984.

Skrift om Kalevalasmyckenas historiska bakgrund. Även avsnitt om textilforskning och dräktrekonstruktion.

122. Kenyon, Kathleen: Jerikos murar. Stockholm. 1959.

Jeriko är den äldsta stad i världen som grävts ut. De gravar som påträffats där hade mycket att berätta om staden från sjunde årtusendet f.Kr. och fram till dess förstörelse omkring 1400 f.Kr. Kathleen Kenyon ledde under 1950-talet utgrävningarna i Jeriko. I denna bok redogör hon för dem och rekonstruerar på vetenskaplig grund livet i den gamla staden.

123. Kindgren, Hans, Olsson, Kerstin, Overland, Viveka: En gång i forntiden. Sanning och sagor från istid till nutid. Göteborg. 1979.

I korta sagor berättas om hur livet kunde te sig vid olika tidpunkter i forntiden. Boken vänder sig särskilt till barn i åldern fem-tio år.

124. Kjellson, Henrik, Mattsson, Carl-Anton: Teknik i forntiden. Vänersborg. 1985.

Fanns det för årtusenden sedan högkulturer på jorden som var lika långt eller ännu längre komna än vår? Fynd från hela världen som stöder detta antagande presenteras i denna bok.

125. Klockars, Birgit: I Nådens dal. Klosterfolk och andra c. 1440–1590. Helsingfors. 1979.

Om livet i birgittinklostret i Nådendal. Boken bygger delvis på brev som skrevs av eller till personerna i klostret.

126. Klockars, Johannes: Boken om Malax. Andra upplagan kompletterad av Anders S. Klockars. Vasa. 1961.

127. Kulturmiljövård i skogen. Att känna och bevara våra kulturmiljöer. Trelleborg. 1998.

Bokens syfte är att bidra till en bättre kulturmiljövård i skogen. Innehåller många illustrationer som visar hur bland annat runstenar, varggropar, hälsokällor, fäboddar, kvarnar och sågar ser ut.

128. Kyhlberg, Ola: Den långa järnåldern. Sociala strategier, normer, traditioner. Uppsala. 2012.

Den här studien syftar bland annat till att sammanföra arkeologiska källor med historiska och ge exempel på kontinuiteter som kan närma arkeologiämnets järnålder till historieämnets medeltid. En särskild utgångspunkt är att även texter ska kunna ses som artefakter och analyseras enligt arkeologiskt arbetssätt.

129. Käck, Jenny: Samlingsboplatser? Umeå. 2009.

Doktorsavhandling som diskuterar möten under förhistorisk tid i norra halvan av nuvarande Norrland.

130. Lagerqvist, Lars O., Åberg, Nils: Litet lexikon över Sveriges regenter. Fagernes. 2004.

131. Larsson, Mats G.: Vinland det goda. Nordbornas färder till Amerika under vikingatiden. Malmö. 1999.

Vinland omtalas första gången i litteraturen i Adam av Bremens kyrkohistoria från 1070. Därefter berättar flera isländska sagor om det underbara landet i väster. I och med att arkeologer funnit en nordisk boplats på Newfoundland verkar ingen längre betvivla nordbornas besök i Nordamerika – flera hundra år före Columbus. Författaren till denna bok har studerat de ursprungliga källskrifterna och själv gjort undersökningar på olika platser i Nordamerika.

132. Larsson, Mats G.: Svitjod. Resor till Sveriges ursprung. Stockholm. 1998.

En resa i tid och rum som ger en bild av det svenska rikets utdragna födelseprocess. Med hjälp av ortnamn och de få skriftliga källor som finns bevarade i form av runstenar, krönikor och isländska sagor beger vi oss ut i det svenska landskapet och tyder dess tysta språk: väldiga högar, stensättningar, odlingsspår, skeppssättningar och bro- och vägmonument.

133. Liedgren, Lars: Hus och gård i Hälsingland. En studie av agrar bebyggelse och bebyggelseutveckling i norra Hälsingland Kr. f. – 600 e.Kr. Umeå. 1992.

Boken baseras på utgrävningen av Trogsta-gården, som Liedgren ledde 1979–1984. Boplatsen omfattade lämningar av nio husgrunder (de flesta från treskeppiga långhus), tolv gravar och sex röjningsrösen. Ett av de viktigaste målen för utgrävningen var att studera sammansättningen av olika hus på gården, gravarnas placering och innehåll samt jordbrukets introduktion och utveckling i området.

134. Linders, Tullia: Vem är vem i antikens Grekland. Milano. 1995.

516 historiska personer och 378 gudar presenteras i denna bok. Personerna går från Agathokles, en härskare och krigare på 300-talet, till Zeukis, en konstnär som var en ljusets och skuggans uttolkare. Gudarna börjar med Adonis och slutar med Zeus.

135. Lindström, Jonathan: Bronsåldersmordet. Borgå. 2010.

År 1953 grävde en lantarbetare upp en bronsåldersman i en vattensjuk åker. Det blev ett halvsekel senare upptakten till en mordutredning där många olika yrkesgrupper konsulterades, från barnmorskor till meteorologer. Upplösningen av mordgåtan blev en överraskning.

136. Linnell, Stig: Gåtfulla platser i Sverige. Värnamo. 2001.

Historierna kring kungahögarna i Gamla Uppsala, Ale stenar i Skåne, Blå Jungfrun i Kalmarsund, mm.

137. Lofterud, Curt (text), Lannerbäck, Alf (bild): Vägen till Glösa. Östersund. 2006.

En berättelse om stenåldersfolkets liv och deras tankar om hållbilder.

138. Lundmark, Jan-Erik: Skogsmarkens ekologi. Ståndortsanpassat skogsbruk, del I – grunder. Värnamo. 1986.

I boken beskrivs de naturgivna produktionsförutsättningarna hos Sveriges skogsmark. Författaren förklarar hur skogsmarken med dess vegetation och djurliv bildar fungerande helheter och uppmärksammar särskilt vad som händer under markytan.

139. Långhundraleden. Vikingarnas E4! Uppsala. 1983.

140. Länkar till vår forntid – en introduktion i Sveriges arkeologi. Italien. 1988. Boken ger en översikt över den moderna arkeologiska forskningens resultat i Sverige. Frågor som ställs är till exempel: Hur gick det till när människorna började odla säd och hålla boskap i Sverige under stenåldern? När uppstod de första byarna och vad betydde det för en den sociala utvecklingen? Vad har Frölunda med kung Salomo att göra? Hur framställdes järn?

141. Med arkeologin Sverige runt. Jväsckylä. 1987.

Den tredje reviderade upplagan av denna bok inleds med översiktsartiklar om bland annat runor och runstenar, fornvård och kulturlandskap samt havets fornlämningar. Därefter följer landskapsartiklar som närmare beskriver fornminnesplatser och fornfynd.

142. Medeltid i Ådalen. Härnösand. 1992.

Innehåller artiklar som presenterar den forskning som bedrivits i Ådalen inom ramen för Styresholmsprojektet. Har tre huvudrubriker: Styresholmsprojektet, Borg och kungsgård, Religionsskifte och sockenbildning.

143. Medeltidens ABC. Falun. 2001.

Praktiskt uppslagsverk som ger en grundläggande uppfattning om medeltida företeelser och personer. Nitto experter medverkar med texter.

144. Miettinen, Mirja: Arkeologen Jacob Tegengren. Vasa. 2010.
Jacob Tegengrens arkeologiska grävningsrapporter från Vörå.

145. Miettinen, Mirja: Forntid i Pörtom. Vasa. 1980.
Om den förhistoriska tiden i Pörtom på basis av fynd som går tillbaka ända till stenåldern.

146. IV Mittnordiska arkeologidagar Saarijärvi 14 – 16. juni 2007. Jyväskylä. 2007.

Boken omfattar elva föredrag om bland annat tidig metallålder i Österbotten (med exempel från Malax och Laihela), stenåldersbosättning i Saarijärvi och hållmålningar i Sverige och Norge.

147. Mjöberg, Jöran: Kvinnoöden i vikingatid. Stockholm. 2001.

Boken presenterar ett tjugotal kvinnor från nordisk vikingatid, som framträder i isländsk saga. Vidare länkar den till nyare tiders författare och konstnärers beskrivningar av dessa kvinnor.

148. Moberg, Carl-Axel: Kiviksgraven. Uddevalla. 1975.

149. Moberg, Vilhelm: Min svenska historia berättad för svenska folket. Första delen. Från Oden till Engelbrekt. Stockholm. 1970.

I sina historieböcker ville Moberg skildra de vanliga människorna som fackmännen ofta glömt bort.

150. Monteilhet, Hubert: Neros stad. Juva. 1988.

Romanen skildrar det romerska samhället som det fungerade för olika samhällsskikt. Den berättar om det dagliga livet, om herremän och slavar, om kvinnornas ställning, om kristendomens inbrytning.

151. Montelius, Oscar: Minnen från vår forntid. Stockholm. 1917. (Nytryck 1987 av första upplagan.)

Oscar Montelius (1843–1921) var rikssvensk arkeolog, professor och riksantikvarie. Genom sin typologiska metod kunde han bland annat undersöka hur olika föremål var kombinerade i slutna fynd och hänföra dem till olika perioder.

152. Muurimäki, Eero: Sukupolven ketju. Sisämaan esihistoria. Saarijärvi. 1992.

Boken om inlandets förhistoria utgår från en utställning i Saarijärvi museum 1991 och är rikt illustrerad. Innehåller också kapitel om stenåldersmänniskans utkomst, boplatser, handel, med mera.

153. Människor vid Stilla havets kuster. Stenåldern i Asien och Nya världen. Hongkong. 1994.

Boken ger en inblick i den stora variation i mänsklig livsföring och historia som återfinns i länderna kring Stilla havet från 10 000 f.Kr. Ett huvudtema är jordbrukets begynnelse, som förändrade livet och lade grunden till permanenta byar, nya religiösa föreställningar, annorlunda sociala strukturer och utvecklingen av nya teknologier.

154. Neurath, Marie, Turner, Muriel: Så levde man på stenåldern. Helsingfors. 1972.

Översättning av engelsk bok med lättläst text och många illustrationer.

155. Nikula, Kristina: Dialektal väderleksterminologi. Ordfältsstudier i Närpesdialekten. Uppsala. 1979.

156. Njals saga. Ungern. 1981.

Njals saga är den längsta av de isländska släktsagorna och kanske den psykologiskt mest intressanta.

157. Norberg, Erik: Boplatsvallen som bostad i Norrbottens kustland från 5 000 till 2 000 år före vår tideräkning En studie av kontinuitet och förändringar. Umeå. 2008.

Doktorsavhandling som främst berör Norrbotten men där avstickare också görs till bland annat Dalshagen i Pörtom samt till norra Finland, Finnmark och Ryssland.

158. Nordberg, Michael: I kung Midas tid. Viborg. 1997.

Boken berättar om kung Magnus (1316–1364) och hans kamp för att skipa rätt, skydda gemene man mot stormännens maktmissbruk och ena landet under en enda lag, Magnus Eriksson landslag.

159. a. Nord-Skandinaviens historia i tvärvetenskaplig belysning. Umeå. 1979.

Texterna baseras på föredrag och diskussion hållna vid ett symposium i Umeå den 7–9 juni 1978. Berör naturvetenskap och arkeologi, historia, språkvetenskap och kulturvetenskap.

159. b. Nord-Skandinaviens historia i tvärvetenskaplig belysning. Särtryck. Umeå 1980.

Särtryck av Elisabet Iregrens artikel "Den animala osteologins vittnesmål om forntida näringsliv i Nord-Skandinavien".

160. Noreen, Erik: Fornsvensk läsebok. Lund. 1962.

Texter ur bland annat Äldre Västgöotalagen, Apostlagärningarna, Stockholms stads tänkebok 1488 och en samling med medeltida ordspråk.

161. Norrback, Axel: Rusernas rätt och de svenska landskapslagarna. Stockholm. 1943.

Jämförelse av den äldsta ryska lagstiftningen och de svenska landskapslagarna.

162. Norrlid, Carl-Anders: Stenskeppet. Motala. 1971.

En modern roman från vikingatiden - det vill säga den handlar om gången tid men är skriven för läsare av idag.

163. Norrman, Ralf: Personligen minskar jag inte. Vasa. 2008.

Boken är ett urval av Ralf Norrmans (1946-2000) rika produktion i varierande ämnen. Redaktionskommittè: Kurt Gullberg, Christer Laurén, Bertel Nygård, Esko Pursiainen, Anna-Lisa Sahlström, Leif Sjöström och Gösta Ågren.

164. Norrman, Ralf: Några österbottniska vattennamn. Vasa. 1988.

(ACTA ANTIQUA OSTROBOTNIENSIA, Studier i Österbottens förhistoria, nr 1)

Lipne/Viskosbacken/Maline/Ribäcken/Pedersöre/Tafsne/Molapne/Anikorp/Jöusnabb en/Kalascha/Fallbäcken/Kaparkullen/Vitmossen/Grävna/Leikarslot/Pölne/Pixne/Takane/Pippaneträsket/Korslom/Uxforsen/Svinakärret/Lasma/Löykne/Slotte/Narne/Langer skogen/Stockmossen/Kolne/Helne/Nukune/Stavermossen/Vänesmossen/Unjärv/Pas kalampotten/Skathagabäcken/Partane/Marjene/Vrängene/Kyro/Gevane/Kivne/Velkan e/Vesine/Muskan/Kärkine/Svartsulan/Karvat/Havras/Värne/Närpes/Habram/Vörå/Musor. Diskussion. Slutord.

165. Nygård, Bertel (text), Herrgård, Mikael (foton): Österbottniska lustresor. Upptäcktsresande i eget landskap. Vasa. 2014.

Boken skildrar resor genom det österbottniska landskapet. Resorna anknyter till olika tidsepoker, från forntid till digitaltid.

166. Odelberg, Maj: Med portfölj och ritstift. Olof Hermelin en fornforskningens tjänare. Stockholm. 1993.

Bok om Olof Hermelins liv och arbete. Åren 1866–1876 dokumenterade han som Vitterhetsakademiens resestipendiat i ord och bild bland annat fornlämningar, sockenkyrkor, sägner och folktro i många socknar, främst i Södermanland.

167. Offerstenar i Malax. Sammanställd av Malax museiförening, Arkeologigruppen. Vasa. 1984.

I början på 1980-talet upptäcktes många offerstenar i Malax. Då boken utgavs, 1984, var sexton stenar med totalt 130–140 skålgropar registrerade.

168. Ohlmarks, Åke: Goternas bibel. Stockholm. 1962.

Texten i den gotiska silverbibeln återges och tolkas av Åke Ohlmarks. Silverbibeln, som finns i Uppsala universitetsbibliotek, är en handskrift med guld och silver på purpurpergament från 400-talet. Bibelöversättningen är den äldsta av alla germanska biblar och ännu till hälften hednisk.

169. Olsson, Vibeke: Skymningens nådatid. Finland. 2005.

Gnaeus Ulpius Saio är lägerprefekt i tjuogoandra legionen i Marcus Aurelius artonde regeringsår 178 e.Kr. Han har befordrats och nått så långt en fattig människa kan nå i Romarriket. Efter ett långt liv i fält ser han fram emot en stillsam ålderdom med sin hustru. När hon tar sitt liv faller Saios tillvaro i spillror. Han tvingas möta de fyra barnen på ett nytt sätt och att rannsaka sig själv.

170. Otzen, Benedict: Dödahavsrollarna berättar. Stockholm. 1964.

171. Palm, Rune: Vikingarnas språk: 750–1100.

Redogörelse för vikingarnas språk, samhälle och kultur.

172. Pamp, Bengt: Ortnamn i Sverige. Lund. 1979.

Bebyggelsenamn som Mysinge och Jeppatomten samt naturnamn som Kattegatt och Värmdö förklaras. Vidare tolkas de vanligaste ortnamnsefterlederna, som -hult, -boda och -måla.

173. Persson, Per: Etapper i lantbrukets spridning. Göteborg. 1988.

Om lantbrukets utbredning i nordvästra Europa, främst baserat på C 14-daterade fynd. Enligt denna uppsats bedrevs lantbruk i Nordvästeuropa 4500 f.Kr.

174. Petré, Bo: Arkeologisk undersökningsteknik. Stockholm. 1990.

Bok som beskriver utgrävnings- och dokumentationsmetoder vid arkeologiska undersökningar i fält. Innehåller många åskådliga teckningar.

175. Rideland, Finn: Andarnas barn. Stockholm. 1971.

Bok om livet på ögruppen Trobrianderna öster om Nya Guinea, bland annat om invånarnas skapelsehistoria, religion och sociala förhållanden.

176. Rhodes, Evan H.: En armé av barn. Östtyskland. 1981.

Den armé som boken handlar om bestod av tusentals barn som i början av 1200-talet drog ut från Frankrike och Tyskland med Jerusalem som mål. Många av dem var bara sju - åtta år och ledaren själv endast tio år. Ingen av dem förde vapen. De gick ett hårt öde till mötes. Boken bygger på en verklig händelse.

177. Roberts, Alice: Evolution. Människans historia. Kina. 2012.

Bildverk om människans utveckling. Presenterar nya, överraskande aspekter på människans historia. Utforskar vårt förhållande till andra primater och kartlägger människans utvandring från Afrika och kolonisation av resten av världen.

178. Roberts, John M.: Allemans världshistoria. 1 Före historien. Borås. 1981.

Bland annat om förhistorisk tid och datering av forntiden, jordens historia, tidiga familjer, språk och inläring, människans liv under stenåldern, den första konsten, åkerbrukets uppkomst och de första metallerna.

179. Roberts, John M.: Allemans världshistoria. 2 De första civilisationerna. Borås. 1981.

Bland annat om Mesopotamien, Kungagravarna i Ur, det forntida Egypten, forntidens fartyg, antikens Kreta och de första kinesiska kejsarikena.

180. Romerska speglingar. Malmö. 1996.

Katalog över utställning producerad av Malmö Museer. De flesta föremålen på utställningen kunde dateras till romersk järnålder och gav insikter om i hur hög grad den romerska civilisationen påverkat vårt samhälle.

181. Rydberg, Viktor: Fädernas gudasaga. Uddevalla. 1983.

Under första hälften av 1800-talet var Viktor Rydberg sysselsatt med mytologiska forskningar, vilket resulterade i ett vetenskapligt verk. Han populariserade också materialet i denna bok, där han ordnar de gamla myterna i tidsföljd börjande med världens, gudarnas och människosläktets upphov och slutande med Ragnarök och världsförnyelsen.

182. Rävåsen. Specialnummer av tidskriften Finskt museum. Vammala. 2005.

Tolv artiklar om Rävåsen, en senneolitisk boplats i Kristinestad, där de första arkeologiska fynden gjordes 1994. Under de följande sju åren utgrävdes cirka 1 300 kvadratmeter eller fem procent av boplatsens yta. Bland annat ett gropperamiskt kärl, pilspetsar och miniatyrmejslar hittades.

183. Ruuth, Marianne: Nanna. Östtyskland. 1982.

Roman om en stormansdotter som i samma stund hon föds förlorar sina föräldrar och sitt gods. Hon räddas av den gåtfulla Mari och tas om hand i en borg. Sakta börjar hon inse sanningen om sitt ursprung samtidigt som en samvetslös man inser att hon är ett hot mot hans säkerhet.

184. Salo, Unto & Lahtiperä, Pirjo: Metallikautinen asutus Kokemäenjoen suussa I-II. Björneborg. 1970.

Bok om metallåldrarnas bosättning vid Kumo älvs mynning (i trakterna av nuvarande Björneborg).

185. Sawyer, P.H.: Kungar och vikingar Norden och Europa 700–1100. Malmö. 1985.

Bokens författare, medeltidshistorikern Peter Sawyer, ger ingen romantiserad bild av nordbornas förehavanden hemma, på haven och i främmande land under vikingatiden. Han diskuterar bland annat tillförlitligheten hos det mer eller mindre samtida skriftliga material om perioden som utgör en av våra källor till vår kunskap om den.

186. Saylor, Steven: I Hades käftar. Juva. 2006.

Andra boken i romanserien med privatdetektiv Gordianus Hittaren. Det är cirka år 70 f.Kr. och Gordianus får ett uppdrag av Crassus, en av Roms rikaste män. I Crassus lyxvilla i Neapelbukten hittas kusinen Lucius Licinius mördad. Två av slavarerna blir misstänkta. Gordianus inser att någon annan ligger bakom mordet.

187. Saylor, Steven: Romarblod. Juva. 2005.

Första delen i romanserien med privatdetektiv Gordianus Hittaren där utgångspunkten är Ciceros autentiska fall. På 80-talet f.Kr. i antikens Rom får Gordianus i uppdrag att hjälpa Cicero i hans försvar av Sexus Roscius som anklagats för fadermord. Jakten på fakta kantas av faror och både Gordianus och vittnena utsätts för hot.

188. Serning, Inga: Övre Norrlands järnålder. Umeå. 1960.

189. Sienkiewicz, H: Que Vadis? Östtyskland. 1975.

Roman utgiven första gången 1895. Handlingen utspelas i Rom under kejsare Neros styre. Författaren drar paralleller mellan förföljelsen av de tidigare kristna i Rom och moraliska problem i hans egen tid. Romanen anses ha förebådat första världskriget.

190. Smeds, Helmer: Malaxbygden. Helsingfors. 1935. (Faksimilupplaga 2007.)

456-sidig doktorsavhandling om Malax och Bergö: naturförhållanden, landskapets förändring, kulturgeografisk utveckling och näringsliv.

191. Snædal Brink, Thorgunn: Igul och Björn läto resa stenen. Uddevalla. 1983.

Om runstenar och runinskrifter i Sigtuna kommun.

192. Souli, Sofia: Grekisk mytologi. Aten. 1995.

Om världsskapelsen, gudar, hjältar, trojanska kriget och Odysseen.

193. Spår från 10 000 år.

194. Stavkirkebyggernes ristninger. 1977.

195. Sten. Brons. Uppsala. 1980.

Bildkompendium sammanställt vid Uppsala universitet, institutionen för arkeologi, särskilt nordeuropeisk.

196. Stolpe, Sven: Birgitta i Rom. Stockholm. 1973.

Under sina 23 år i Rom gick Birgitta i närkamp med tre påvar, umgicks med Roms aristokrati och kyrkofurstar, studerade latin, arbetade för de svaga och reste till Palestina. Vid sjuttio års ålder dog hon i det hus i Rom som i dag heter Birgittas hus.

197. Stora ofredens år. (Utgiven av Vasa släkt- och bygdeforskare. Tryckort och tryckår inte angivet.)

Avskrift av en förteckning över kollektmedel som samlats in i Härnösands stift och delats ut till finländska flyktingar 1717–1722.

198. Strid, Jan Paul: Kulturlandskapets språkliga dimension. Ornamenten. Uppsala. 1999.

Boken vill visa under vilka betingelser ortnamn utvecklas, hur det påverkas av kulturlandskapets utseende, samhällets organisation och dess ekonomiska grundvalar.

199. Stålbom, Göran: Vintersolståndet. Om jul, jord och äring i folklig tradition. Stockholm. 1994.

Denna bok tar avstamp i fantasieggande fornminnen som kalendrar från istidens jägarkultur, stenkammaren Newgrange på Irland och skeppssättningen Ales stenar i Skåne. Den tar upp naturnära system för tideräkning i Romarriket och den medeltida kyrkan men handlar framför allt om bondeåret.

200. Sundström, Hans: Ogräs i odlingshistoriens tjänst. Uleåborg. 1983.

Hur människorna levde förr avslöjas genom deras ständiga följeslagare, ogräset. Pollenkorn som bevarats i myrar och sjöbottnar låter oss följa odlingsförloppet genom årtusenden.

201. Svedelid, Olov: Catarina i Nya världen. Gjøvik. 2004.

Den sjätte, fristående delen i romanserien om Catarina: Den nya, stora kontinenten Amerika lockar ägarna av rederiet Comapagnie Amsterdam. Genom det venetianska dotterföretaget har de haft handelsagenter där men sedermera har kontakterna

brutits. Det blir Catarina, hennes man Staffan och deras vän kapten Lars som får segla till Amerika för att försöka få ordning på affärerna.

202. Svenska folkets historia under Gustaf V. Malmö. 1961.

Om Gustaf V (1858–1950) och händelser i politik och kulturliv under hans tid.

203. Svenska folkets historia II. En minnesbok utgiven med anledning av konung Gustav VI Adolfs 70-årsdag. Malmö 1952.

Om Gustaf VI Adolf (1882–1973) och händelser i politik och kulturliv under hans tid.

204. Svenska ortnamn i Finland med finska motsvarigheter. Helsingfors. 1963.

205. Sörmlandsbygden 1988:1. Uddevalla. 1987.

Södermanlands läns förhistoria presenteras som inledning till skildringen av kulturmiljöerna i Strängnäs, Flens och Vingåkers kommuner.

206. Sörmlandsbygden 1988:2.

En översikt över Södermanlands läns utveckling i historisk tid inleder skildringen av ett urval kulturhistoriskt värdefulla miljöer i kommunerna Nyköping, Oxelösund, Katrineholm och Eskilstuna.

207. Tollin, Clas: Ättebackar och ödegården. De äldre lantmäterikartorna i kulturmiljövården. Uppsala. 2000.

Visar hur gamla lantmäterikartor kan användas som hjälpmedel för att beskriva och förstå dagens landskap.

208. Trigger, Bruce G.: Arkeologins historia. Stockholm. 1993.

Den första boken någonsin som beskriver arkeologins historia från medeltiden till nutid i ett världsomfattande perspektiv.

209. Utgren, Lennart, Harrison, Dick, Södervall, Bo: I Arns fotspår. Värnamo. 2002.

Böckerna om Arn, huvudpersonen i Jan Guillous riddarsaga, har väckt stort intresse för svensk medeltid, speciellt hur den kom att te sig i Västra och Östra Götaland.

Fortfarande kan man se spår av de miljöer där Arn vistades och samtidigt lära sig något om en av de mest omvälvande perioderna i Sveriges historia.

210. Waltari, Mika: Rikets fiender. Helsingfors. 1965.

Historisk roman med underrubriken "Romerske senatoren Minutus Lausus Manilianus memoarer från åren 46–70 e. Kr."

211. Waltari, Mika: Sinuhe egyptiern. Finland. 1997.

Sinuhe var läkare i Egypten på 1300-talet före Kristus, en tid av stora omvälvningar. I romanen, som är skriven i jagform, berättar han om sina mångskiftande äventyr och levandegör samtidigt historiska fakta om Echnatons, Nefertitis och Tutanchamons Egypten.

212. Westerdahl, Christer: Livets och dödens labyrint. Lettland. 2016.

Sverige och Finland är de länder i Nordeuropa som har flest stenlabyrinter. Maritimärkeologen Christer Westerdahl lägger i denna bok fram sin tillknytning av sambandet mellan äldre och yngre kustlabyrinter. Boken innehåller också en katalog över labyrinter i norra Europa.

213. Labyrinter i norr. (Piteå museum)

214. Vikingarnas gudar.

Ur Snorri Sturasons Edda.

215. Vikingen. Italien. 1984.

Boken är resultatet av ett samarbete mellan arkeologer och specialister på vikingatidens historia. Huvudförfattare är arkeologen och professorn Bertil Almgren i Uppsala. De övriga medarbetarna kommer från Sverige, Norge, Frankrike, Tyskland, Island och England.

216. Viklund, Karin: Cereals, Weeds and Crop Processing in Iron Age Sweden. Umeå. 1998.

Doktorsavhandling om spannmål, ogräs och grödor under järnåldern i Sverige.

217. Visor och ballader ur Kanteletar. Red. Thomas Warburton. Juva. 1989.

Kanteletar innehåller 652 dikter på runometer sammanställda av Elias Lönnrot.

218. Världens bästa myter och sagor i urval av Erland Ehnmark och Jan-Öjvind Svahn. Borås. 1983.

Detta verk på 628 sidor berättar om myter och sagor i allt från antikens Egypten till Kalevala.

219. Världens olösta mysterier (Reader's Digest). Italien. 1977.

Rikt illustrerat samlingsverk med följande underrubriker: Strövtåg i myternas värld, De stora stenarnas gåta, Gömda och glömda städer, Pyramidbyggarna, Kulturernas födelse och död, Märkliga fyndplatser världen runt.

220. Vörårunorna Del I. Sammanställd av Ralf Norrman. Jakobstad. 1983.

Åtta skribenter behandlar runinskrifterna i Höjsal och Härtull och den debatt som följde på upptäckten av dem.

221. Williams, Gareth: The Viking Ship. Italien. 2014.

Om utvecklingen av vikingarnas långskepp. Boken har över 50 illustrationer.

222. Wilson, Paula: Röster från forntiden. Gamla ortnamn berättar. Keuru. 2007.

Författaren kullkastar antagandet att finlandssvenskarna härstammar från koloniserare som invandrade från Sverige under medeltiden. Med ortnamnens hjälp bevisar hon att den svenska bebyggelsens rötter går ner i forntiden, till den germansk-skandinaviska invandringen under järnåldern.

223. Österbotten. Årsbok 1985–1986. Vasa. 1987.

Här ingår bland annat Mikael Fortelius artikel Människans forntid och framtid.

224. Ölandsperspektiv. Kalmar. 1994.

Handlar bland annat om upptäcktsresande Nils Månsson Mandelgrens tre färder runt Öland under 1800-talet, om rentieren och riddaren Erik Marksson i Borgholm, om prästgårdar och väderkvarnar. Tio olika skribenter medverkar i boken.

